

KRONIKA

Chronicle of Events

Matej Klemenčič

POROČILO O DELU SLOVENSKEGA

UMETNOSTNOZGODOVINSKEGA DRUŠTVA V LETU 2010

Delovni načrt za leto 2010 je bil pripravljen v skladu z navodili za prijavo programov na Ministrstvu za kulturo RS, ki predvidevajo naslednje sklope: (1) organizacija in izvedba izobraževalnih vsebin; (2) mednarodna dejavnost in udeležba na mednarodnih konferencah; (3) promocijske dejavnosti; (4) izdajanje publikacij s področja kulturne dediščine. V okviru naših že utečenih aktivnosti smo tako načrtovali:

1. predavanja, strokovna srečanja, ekskurzije,
2. sodelovanje s CIHA in pripravo simpozija v letu 2011,
3. urejanje spletna strani SUZD in objavljanje *Biltena SUZD*,
4. *Zbornik za umetnostno zgodovino*.

Ad 1

Ekskurzije nam letos ponovno ni uspelo organizirati, zato pa je bilo več drugih srečanj in predavanj. Tradicionalno ponovoletno srečanje je bilo 11. januarja 2010 v Moderni galeriji v Ljubljani, kjer nas je po razstavi *Zoran Mušič v javnih in zasebnih zbirkah v Sloveniji* vodila njena avtorica Breda Ilich Klančnik. Ljubljanska (in Münchenska) doktorantka prof. ddr. Tanja Zimmermann z Univerze v Konstanzi se je v torek, 16. marca 2010, v Moderni galeriji predstavila s predavanjem *Novi*

kontinent – Jugoslavija: politična geografija socialistične »tretje poti« 1945–1960, ki je ob koncu leta v obliki članka izšel tudi v *Zborniku za umetnostno zgodovino*. Martina Malešič nam je 13. maja predstavila razstavo *Doma – arhitekta Marta in France Ivanšek*, ki jo je v v Moderni galeriji pripravila skupaj z arhitektko Anjo Planišček. Dr. Luka Skansi z beneške arhitekturne fakultete (Univerza IUAV) je 17. junija na ljubljanski Filozofski fakulteti predaval o arhitektu Ginu Valleju in italijanski povojni arhitekturi. Kar nekaj članov društva se je udeležilo tudi večera, posvečenega pokojnemu častnemu članu društva dr. Cenetu Avguštinu, ki so ga kolegi iz Radovljice in Kranja organizirali v radovljiški graščini 21. junija 2010. V Moderni galeriji smo 23. junija predstavili *Zbornik za Staneta Bernika*, ki je iz tiskarne sicer prišel že aprila, ter nazdravili slavljencu, zasl. prof. dr. Stanetu Berniku. V okviru občnega zbora, ki je bil tokrat 15. oktobra 2010 v Pilonovi galeriji v Ajdovščini, smo organizirali znanstveni posvet iz zgodovine in teorije fotografije, ki je bil posvečen mag. Mirku Kambiču, ki je že v letu 2009 praznoval 90-letnico. Občni zbor in simpozij sta omogočila podpora in gostoljubje *Pilonove galerije* in njene direktorice dr. Irene Mislej, za pripravo in vodenje je po-

skrbel izr. prof. dr. Primož Lampič. Mag. Mirko Kambič je bil na občnem zboru izvoljen tudi za častnega člana društva. Red. prof. ddr. Nataša Golob nam je 28. oktobra 2010 predstavila razstavo *Manuscripta. Knjižno slikarstvo v srednjeveških rokopisih* v Narodni galeriji. Doc. dr. Predrag Marković z Oddelka za umetnostno zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Zagrebu je imel 30. novembra 2010 na ljubljanski Filozofski fakulteti predavanje *Zakristija šibeniške stolnice – med pogodbo in realizacijo*. Zadnje javno vodstvo je bilo 14. decembra 2010 v Narodnem muzeju na Metelkovi: dr. Maja Lozar Štamcar, avtorica razstave *Aalto in Slovenci*, nas je popeljala po svoji razstavi in po gostujoči razstavi *Alvar Aalto – brezčasna izraznost*.

Ad 2.

V okviru sodelovanja z Mednarodnim komitejem za umetnostno zgodovino (CIHA) so se nadaljevale priprave na mednarodni simpozij pod pokroviteljstvom CIHA z naslovom *Umetnost okoli leta 1400: globalni in regionalni pogledi*, ki bo potekal od 10. do 14. maja 2011. Ob društvu bo glavni organizator Univerza v Mariboru, vsi podatki o simpoziju pa so na voljo na spletni strani www.artaround1400.si.

Ad 3.

Spomladi 2009 prenovljena spletna stran društva sedaj omogoča zanesljivejše obveščanje članstva in vnos številnih novih vsebin. Poleg društvenih obvestil, ki smo jih pošiljali tudi po elektronski pošti, smo z objavami na spletni strani zainteresirano javnost

obveščali tudi o nekaterih dogodkih, ki so jih organizirale druge institucije. V okviru spletne strani so izšle tudi tri številke *Biltena SUZD* (www.suzd.si/bilten), ena trojna, ena dvojna in ena enojna. Bilten ureja Ana Pokrajac Iskra z uredniškim odborom, kot je bil določen v letu 2009. Tako kot v znanstvenih publikacijah društva tudi v *Biltenu SUZD* prispevki niso honorirani, kljub temu pa je bil odziv piscev zaenkrat dober, prav tako pa v spletni strani vgrajeni števci izkazujejo dobro branost nove elektronske publikacije. Kljub vsemu smo se v uredniškem odboru in v sodelovanju nekaterih kolegov že dogovorili za spremembe, ki bi povečale ažurnost objav v biltenu.

Ad 4.

Zbornik za umetnostno zgodovino (XLVI, 2010) je izšel 24. decembra 2010. Uredila ga je doc. dr. Alenka Vodnik z uredniškim odborom, kot je bil določen v letu 2009, in že ustaljenim mednarodnim svetovalnim odborom. V skladu z mednarodno recenzentsko prakso so pred objavo članki dvakrat anonimno recenzirani. Še kot dolg iz prejšnjih letnih programov je sredi aprila izšel *Zbornik za Staneta Bernika*, ki ga uredil mag. Gojko Zupan, v uredniškem odboru pa so bili še izr. prof. dr. Marjeta Ciglencečki, doc. dr. Mateja Kos, Nina Pirnat Spahić in Neva Štemberger ter predsednik društva. Za financiranje obeh publikacij smo dobili sredstva v okviru programskega financiranja društva Ministrstva za kulturo, obe publikaciji pa sta dobili sredstva tudi

preko Javne agencije za knjigo RS. Na občnem zboru SUZD v Ajdovščini 15. oktobra 2010 je bilo po predstavitvi dela društva sklenjeno, da bosta končno letno poročilo in finančno poročilo potrdila izvršni odbor SUZD in

skupščina društva, ki bo sklicana v okviru ponovoletnega srečanja. Izvršni odbor je letno poročilo potrdil na seji 6. januarja, skupščina društva pa 12. januarja 2011.

NAGRADE IN PRIZNANJA IZIDORJA CANKARJA ZA LETO 2011

Moderna galerija, 18. aprila 2011

Slovensko umetnostnozgodovinsko društvo od leta 1999 bienalno podeljuje nagrade in priznanja za izjemne dosežke na področju umetnostne zgodovine. Doslej so nagrade Izidorja Cankarja za življenjsko delo prejeli prof. dr. Špelca Čopič (1999), akademik dr. Emilijan Cevc in prof. dr. Nace Šumi (oba 2001), prof. dr. Sergej Vrišer (2003), prof. dr. Janez Höfler (2005), prof. dr. Stane Bernik (2007), prof. dr. Tomaž Brejc in dr. Lojze Gostiša (2009). Letos je komisija v sestavi prof. dr. Stane Bernik (predsednik), prof. dr. Marjeta Ciglenečki, prof. dr. Samo Štefanac, doc. dr. Helena Seražin, doc. dr. Mateja Kos na podlagi prejetih predlogov podelila eno nagrado, tri priznanja in eno častno priznanje Izidorja Cankarja.

Nagrado Izidorja Cankarja je prejel:

mag. Mirko Kambič za več kot štiridesetletno proučevanje in predstavljanje slovenske in svetovne zgodovine fotografije.

Priznanje Izidorja Cankarja so prejeli:

dr. Mija Oter Gorenčič za monografijo *Deformis formositas ac formosa deformitas. Samostanska stavbna plastika 12. in 13. stoletja v Sloveniji*.

dr. Bojana Piškur za zasnovno, organizacijo in izvedbo razstave »*Vse to je film! Eksperimentalni film v Jugoslaviji med 1951 in 1991*« v Moderni galeriji v Ljubljani;

Breda Ilich Klančnik in mag. Gojko Zupan za celostno predstavitev slikarja Zorana Mušiča s poudarkom na Mušičevem letu 2009.

Častno priznanje Izidorja Cankarja je prejela:

prof. Milena Kožuh za dolgoletno pedagoško delo in popularizacijo likovne umetnosti.

Obrazložitve

Nagrado Izidorja Cankarja za leto 2011 prejme mag. Mirko Kambič za več kot štiridesetletno proučevanje in predstavljanje slovenske in svetovne fotografije.

Mag. Mirko Kambič se je z zgodovino fotografije začel ukvarjati v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, leta 1970 pa je ob službi vpisal magistrski študij na temo zgodovina slovenske fotografije. Po opravljenih raziskavah, tudi v slovenskih, tržaških, graških in dunajskih arhivih, je leta 1974 svoje delo tudi zagovarjal. Magistrska naloga, ki jo je napisal pod mentorstvom prof. dr. Naceta Šumija, je bila prva iz zgodovine fotografije pri nas. Za to področje, kot specialno vejo zgodovine vizualne kulture, se je v tem času že živo zanimala stroka v vsem zahodnem svetu, v slovenskem prostoru pa je bil to pionirski projekt. Kambičevo magistrsko delo, pravzaprav široko pregledno besedilo s področja zgodovine fotografije na Slovenskem, je tako v slovenskem prostoru postalo temeljno besedilo, ki je uvedlo periodizacijo gradiva, prva, tedaj še povsem neznana imena, in imažerijo novega medija, kakor ga je sprejemal in soustvarjal slovenski kulturni in znanstveno-tehniški prostor.

Kot samostojni raziskovalec se je Kambič posvetil nadaljnemu poglobljanju védenja o obravnavani tematiki in objavljajl izsledke od začetka sedemdesetih, skozi osemdeseta in devetdeseta leta v novo tisočletje v *Kroniki*, *Zborniku za umetnostno zgodovino*, *Sintezi*, *Argu*, *Življenju in tehniki*, *Fotoantiki* in celi vrsti zbornikov (*Kranjski*, 1990; *Šumijev*, 1999; *Avguštinov in Vrišerjev*, 2003; *Blejski*, 2004 idr.) in še kje. Pri tem mu je bil od leta 1981 v oporo Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, leta 1992 pa je dobil enomesečno štipendijo ljubljanske izpostave Avstrijskega inštituta za Vzhodno in Jugovzhodno Evropo iz Dunaja. V celoti je izšlo okoli 200 člankov, ki so potrpežljivo stkali gosto štiridimenzionalno mrežo podatkov in povezav v zgodovini medija.

Priznanje Izidorja Cankarja za leto 2011 prejme dr. Mija Oter Gorenčič za monografijo *Deformis formositas ac formosa deformitas. Samostanska stavbna plastika 12. in 13. stoletja v Sloveniji*.

Monografija temelji na njeni doktorski disertaciji *Romanska in zgodnjegotska arhitekturna plastika na Slovenskem*. Avtorica je skrbno pripravila korpus vseh ohranjenih spomenikov samostanske stavbne plastike 12. in 13. stoletja na Slovenskem. Osrednji del monografije predstavlja poglavje *Pregled in analiza romanske in zgodnjegotske samostanske stavbne plastike v Sloveniji*. Obravnavano gradivo je avtorica razdelila v skupino reliefno neobdelanih in v skupino reliefno obdelanih kosov, ki so bistveno bolj povedni glede datacije in slogovnih povezav. Posebej gre pohvaliti sistematičnost v obravnavi gradiva, ki ne prispeva le k preglednosti in uporabnosti monografije, ampak lahko služi tudi kot vzor sorodnim monografskim obravnavam izbranega, časovno in krajevno

zamejenega gradiva. Enako vzoren je tudi znanstveni aparat. Monografija je dobrodošla za vse, ki se ukvarjajo s srednjeveško umetnostjo, zaradi celovitega pristopa, natančnosti in sistematičnosti v obravnavi gradiva ter zglednega znanstvenega aparata pa ima veliko težo tudi za druge.

Priznanje Izidorja Cankarja za leto 2011 prejme dr. Bojana Piškur za zasnovno, organizacijo in izvedbo razstave »*Vse to je film! Eksperimentalni film v Jugoslaviji med 1951 in 1991*« v Moderni galeriji v Ljubljani.

Razstava »*Vse to je film! Eksperimentalni film v Jugoslaviji med 1951 in 1991*«, ki jo je dr. Bojana Piškur konceptualno zasnovala in izvedla v sodelovanju s so-kustosi Ano Janevski, Jurijem Medenom in Stevanom Vukovićem, je uresničila zastavljeni cilj predstavitve izredno obsežne, v veliki meri širši publikli še neznane produkcije eksperimentalnega filma s področja bivše Jugoslavije med leti 1951 in 1991. Skozi temeljito raziskovalno delo v pripravljalni fazi razstavnega projekta so bili odkriti nekateri najbolj prezrti segmenti slovenske in jugoslovanske kinematografije: eksperimentalni, avantgardni, alternativni in amaterski film s povsem različnimi in inovativnimi avtorskimi pristopi. Eksperimentalni film bivše Jugoslavije, tematska nit omenjenega razstavnega projekta v zasnovi in izvedbi dr. Bojane Piškur, je bil na ta način v slovenskem prostoru prvič kontekstualiziran v povezavi s sorodnimi usmeritvami in umetniškimi (avantgardnimi) pozicijami tistega časa, tudi v širšem družbenem in političnem kontekstu.

Ob razstavi je nastal tudi obširen katalog s prodornimi in izčrpnimi študijami o eksperimentalnem filmu na področju nekdanje Jugoslavije, dragocen prispevek, tudi v pedagoško informativnem smislu pa predstavlja tudi skrbno izdelan pojmovnik najpomembnejših filmskih fenomenov iz obravnavanega časa in območja.

Priznanje Izidorja Cankarja za leto 2011 prejmeta Breda Ilich Klančnik in mag. Gojko Zupan za celostno predstavitev slikarja Zorana Mušiča s poudarkom na Mušičevem letu 2009.

Mag. Gojko Zupan in Breda Ilich Klančnik sta se v zadnjem desetletju izrazito posvetila raziskovanju, predstavitvi in razumevanju slikarja Zorana Mušiča.

Gojko Zupan je po razstavi v Palači Attems v Gorici leta 2003 pričel iskati vire o slikarjevem življenju. S temeljitim raziskovanjem slikarjevega življenja je zbral izredno obširno zbirko biografskega gradiva o Zoranu Mušiču. Biografsko raziskovanje je z analizo slikarjevega opusa nadgradil v analizo umetnika v širšem časovnem in zgodovinskem kontekstu. Mušič je ustvaril ogromen opus del, zato je Zupan navezal stike z zbiralci, s trgovci in z poznavalci ter pripravil več razstav Mušičevih del iz zasebnih zbirk.

V Moderni galeriji se je Mušičevemu opusu predvsem posvečala Breda Ilich Klančnik. Kot avtorica in koordinatorica je za retrospektivno razstavo, s katero je Moderna galerija odprla svoje prenovljene prostore, zbrala vrsto Mušičevih del iz slovenskih javnih zbirk. Razstava je bila osrednja prireditev Mušičevega leta, ki je obeležilo praznovanje stote obletnice slikarjevega rojstva. S svojim pomembnim prispevkom in celovitim pristopom sta Breda Ilich Klančnik in mag. Gojko Zupan približala Mušičevo umetnost širokemu krogu javnosti.

Častno priznanje Izidorja Cankarja za leto 2011 prejme prof. Milena Kožuh za dolgoletno pedagoško delo in popularizacijo likovne umetnosti.

Profesorica Milena Kožuh je večji del svoje poklicne kariere delovala kot učiteljica umetnostne vzgoje na Šubičevi gimnaziji v Ljubljani. Po upokojitvi se je njena pedagoška dejavnost še povečala, ko je v okviru Univerze za tretjo življenjsko obdobje pričela s poučevanjem umetnostne zgodovine ter glasbe in literature in s tem dosegla izjemne uspehe pri popularizaciji zgodovine likovne umetnosti pri najširšem segmentu prebivalstva. Poleg večdesetletnega poučevanja, ki mu kljub častitljivi starosti ostaja zvesta še danes, in ki se ni omejevalo le na predavanja »ex cathedra«, marveč je vključevalo tudi številne ekskurzije, terensko delo in ogled razstav, je treba posebej poudariti tudi njeno lastno raziskovalno delo ter mentorstvo in uredniško delo pri objavah študentov *Univerze za tretje življenjsko obdobje*, katerega plod je bilo kar nekaj publikacij (predvsem omenjam na tem mestu knjižico o Plečnikovi dediščini ter deli o Žalah ter o Terski dolini).